

SPIS TREŚCI

WSTĘP / 5

CZĘŚĆ PIERWSZA — ŚREDNIOWIECZE / 9

Zrozumieć literaturę średniowieczną / 11

Wprowadzenie do czytania autorów, czyli miejsce literatury w kulturze
wieków średnich / 13

Kształcenie językowe i literackie / 13

Gatunki i rodzaje literackie / 17

Scholastyka i czytanie autorów / 20

Literatura oralna i kultura żywego słowa w Polsce / 22

Cezura chrztu / 23

Wczesna twórczość / 24

Literatura dojrzałego średniowiecza: cudowność, fantastyka, romansowość / 26

Cuda w służbie parenezy / 27

Fantastyka / 35

Romansowość / 37

Schylek średniowiecza / 41

Śmierć, przemijanie, zaświaty / 41

Ciemne strony literatury / 47

Apokryfy — średniowieczna beletrystyka / 49

Krzyżacy, czyli polskie średniowiecze w stereotypach XX wieku / 54

CZĘŚĆ DRUGA — RENESANS / 59

Kalendarium subiektywne / 61

Galeria postaci / 61

Daty znaczące / 63

W renesansowej republice literackiej / 70

Renesansowy philobiblion / 79

Rzeczpospolita czytająca / 88

Rzeczpospolita pisząca / 91

Lingua latina i język polski / 94

Poeta — poezja — poetyka / 104

Autorzy „o sobie samych do potomności” / 104

Poezja jako temat literacki / 108

Poeta *doctus* / 114

Ciceronianus czy *christianus* / 125

Sola Scriptura... — tylko *Pismo Święte* / 129

Sola fides — tylko wiara / 134

Człowiek w świecie / 140

„Dał nam rozum, dał mowę, a nikomu z nami” / 140

Scientia civilis. Etyka — polityka — literatura / 150

„Spokojny kąt” i „myśl spokojna” / 157

„Miłość nic innego nie jest, jedno pożądanie piękności” / 160

Piękno a kształt kosmosu, Ziemi i człowieka / 165

Zamiast podsumowania: jak czytać literaturę renesansu / 168

CZĘŚĆ TRZECIA — BAROK / 177

Wstęp, czyli wszyscy jesteście Sarmatami / 179

Panorama według Kochowskiego / 180

Zasiew / 180

Pierwsze plony / 183

Zapowiedzi paroksyzmów i same paroksyzmy / 187

Czasy „oświeconego sarmatyzmu” / 193

Saskie ostatki, czyli przedśmiertny fajerwerk / 200

Signa, czyli znaki rozpoznawcze / 206

Harmonia przeciwieństw (Mikołaj Sęp-Szarzyński) / 208

Blask i ruch (Samuel Twardowski) / 211

Słowotwórczość i słowosprawność (Hieronim Morsztyn) / 213

Paw i labirynt (Jan Andrzej Morsztyn) / 215

Koncept i popularne pieśni (Adam Władysławiusz) / 217

Ckliwość i święty erotyzm

(Stanisław Grochowski, Zbigniew Morsztyn) / 219

Emblematy (Aleksander Teodor Lacki) / 221

Cudowność, niezwykłość, uczoność (*Adon*) / 224

Zaświaty i ekfrazy (*Obleżenie Jasnej Góry Częstochowskiej*) / 227

Sarmaci (Aleksander Obodziński) / 234

Barok stołeczny i sarmatyzm prowincjonalny (Łukasz Opaliński)	/ 237
Wiek rękopisów, sąsiedzkość i cenzura (Wacław Potocki)	/ 241
Sarmacki mesjanizm i ksenofobia — czy Prawa Wiara i rodzimość (Wespazjan Kochowski)	/ 243
Między piórem, widelcem a Francuzami (Wacław Potocki)	/ 247
Gest, słowo, дума i wolność (Jan Chryzostom Pasek)	/ 250
Przekłady jako dzieło oryginalne (Wespazjan Kochowski)	/ 254
<i>Memento mori</i> i makabreska (Józef Baka)	/ 256
Królowa Korony Polskiej i mistyka schyłkowej Sarmacji (pieśń konfederacka)	/ 261
Nabożeństwo (<i>Godzinki</i>)	/ 264
Mistrzowie, czyli sylwetki twórców	/ 270
Dwór helikoński	/ 270
Husarz mistyczny, czyli Wespazjan Kochowski	/ 275
Podstarości biecki, czyli Wacław Potocki	/ 290
Artakszes, czyli Stanisław Herakliusz Lubomirski	/ 304

WSKAZÓWKI BIBLIOGRAFICZNE / 323

WYKAZ RYCIN / 325